

Diarienummer:
Datum: 2022-05-18

UTKAST

**Barn- och utbildningsnämnden
22-05-18**

Delrapport 1 - Förstudie skolor centrala Munkedal

Projektledare: Åke B Lindström

Bakgrund

Barn- och utbildningsnämnden ska enligt beslut från Kommunfullmäktige 2021-05-31 §56, återkomma med förslag till beslut angående

- byggnation av ny 4-6-skola alternativt
- renovering och utbyggnad av befintliga F-6 skolor i Munkedal.

Beslutsunderlaget skall innehålla konsekvensbeskrivningar av båda alternativen, såväl verksamhetsmässiga/kvalitetsmässiga, som ekonomiska för nämnden och för kommunen som helhet.

Som stöd till förstudien finns den av KS 2021-01-18, § 7, beställda volymstudien gällande F-6 skolorna. Likaså kommer delar av den redan genomförda förstudien för ny 4-6-skola användas för att rationalisera arbetsprocessen.

I förstudien beaktas även Kulturskolans och Kungsmarksskolans behov då de kan beröras av förstudiens åtgärdsförslag.

Uppdraget

Syften med denna förstudie är att beskriva förutsättningarna för skolorna i centrala Munkedal samt att redovisa olika alternativ att tillgodose behovet av skolor.

För de olika alternativen ska redovisas:

- verksamhetsmässiga och kvalitetsmässiga konsekvenser (positiva och negativa)
- ekonomiska konsekvenser (investeringsbehov, effektiviseringsmöjligheter, påverkan på nämndens och kommunens driftkostnad över tid).

Kulturskolans behov ska beskrivas så att hänsyn kan tas till lokalbehov och samlingsal för möjligheter till samverkan.

Nuläge – översikt skolor

Munkedals kommun har sex grundskoleenheter samt tränings- och särskola och kulturskola.

Tabell 1 - elevunderlag, ytor mm

Skola	Åldersgrupp	Antal klasser	Antal elever 21/22 ca	Elever/klass (snitt, ca)	Yta (m ²) ¹	Yta per elev (m ² /elev) ²
Hällevadsholms skola	F-3	8	120	15	2927	24 ³
-fritidshem (inkl val av fritids, del av 7 tillkommer)			90			
-förskola (3 avd)					400	
Centrumskolan, Dingle	4-6	5	85	17	1952	23 ⁴
-fritidshem (inkl val av fritids, del av 90 tillkommer)			7		200 ⁵	
Hedekas skola	F-6	6	100	17	2555	26 ⁶
-fritidshem			40		200 ⁷	
Brukskolan inkl moduler (75+75+139+112)	F-6	10	240	24	2629 + 400	13 ⁸
-fritidshem			120			
Munkedalsskolan inkl moduler (75+75+250+250)	F-6	15	320	21	2917 + 650	11 ⁹
-fritidshem			200			
Träningskolan	1-9		10		392	39 ¹⁰
-fritidshem/tonårsklubb	1-Gy		10			
Kulturskolan					400	
Kungsmarksskolan exkl sporthall och bollhall	7-9	18	360	20	6948	19 ¹¹
Särskolan	7-9		10			

¹ I ytan ingår moduler

² I ytan ingår gymnastiksal, specialsalar, korridorer, trapphus och andra biutor

³ Renoverad skola inkluderar lärararbetsplatser, vilrum, tillräckligt med toaletter mm. Fritids samnyttjar del av skollokalerna.

⁴ Renoverad skola inkluderar lärararbetsplatser, vilrum, tillräckligt med toaletter mm. Fritids har egna lokaler.

⁵ Grov bedömning

⁶ Renoverad skola inkluderar lärararbetsplatser, vilrum, tillräckligt med toaletter mm. Fritids har egna lokaler.

⁷ Grov bedömning

⁸ Saknar lärararbetsplatser, vilrum, tillräckligt med toaletter mm. Merparten av fritidsverksamheten bedrivs i skollokaler.

⁹ Saknar lärararbetsplatser, vilrum, tillräckligt med toaletter mm. Fritidsverksamheten bedrivs i skollokal.

¹⁰ Gymnasiedelen och dess lokaler har avvecklats

¹¹ Lokaler används idag (förändring sedan skolan statades) till särskoleverksamhet, flexgruppsverksamhet, utökad elevhälsa, arbetsplatser för lärare, språkval för åk 6-elever, specialsalar inkl idrott nyttjas även av Munkedalsskolan

Bruksskolan F-6

I nuläget är Bruksskolan trångbodd. Den är belägen i ett område där många nya elever har flyttat in och börjat i skolan de senaste åren.

Det finns ett stort fritidshem med två avdelningar och hög beläggning.

Det finns fyra moduler som används till fritidshem, bibliotek, flexgrupp och klassrum.

Munkedalsskolan F-6

I nuläget är Munkedalsskolan trångbodd. Den är belägen i ett område där många nya elever har flyttat in och börjat i skolan de senaste åren.

På skolan finns utrymme för flexgrupp/särskild undervisning.

Det finns ett stort fritidshem med fyra avdelningar och hög beläggning.

Det finns fyra moduler som används till mötesrum för personal, klassrum och fritidshem.

Kungsmarksskolan 7-9

Inom skolområdet ligger även kommunens särskolegrupp för årskurs 7-9.

På skolan finns flexgrupp.

Undervisning i språkval för alla åk 6 elever bedrivs här.

Munkedalsskolan använder Kungsmarksskolans specialsalar för hemkunskap och idrottshall. En del av Munkedalsskolans elever äter lunch här.

Träningskola och gymnasiet använder idrottshall.

Nybyggd bollhall finns på området från och med hösten 2022.

Särskolan

Kommunens särskola för årskurs 7-9 ligger inom Kungsmarksskolans skolområde.

Yngre elever i årskurs F-6 går integrerat på respektive skola.

Träningskolan 1-9

Kommunens träningskola för elever i åk 1-9 som läser ämnesområden ligger inom Munkedalsskolans område.

Kulturskolan

Kommunens Kulturskola ligger i Kulturhuset inom Munkedalsskolans skolområde. Verksamhet bedrivs även i Hedekas (dans) och i Kungsmarksskolans idrottshall (dans) samt på respektive skola i anslutning till skoldagen.

UTKAST

Nuläge - skolverksamhet

Elevernas resultat

Enligt Skollagen 3 kap 2§, ska alla barn och elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Skolverket anger i sin lägesbedömning för 2020 att skolväsendet uppvisar flera positiva tendenser. Trenden om fallande studieresultat de senaste tio åren tycks bruten. Svenska elever presterar bättre i internationella jämförelser och andelen med gymnasieexamen har ökat.

Skolverket anger samtidigt att utvecklingsarbete återstår för att öka likvärdigheten för alla elever i hela riket. Skolverket lyfter exempelvis att utmaningarna kan vara särskilt stora i landsbygdskommuner, exempelvis vad gäller tillgången på kvalificerad personal.

Statistik från Skolverket visar även att det även finns skillnader i kunskapsresultat utifrån kön och socioekonomiska förutsättningar.

I Munkedals kommun har elevernas resultat i grundskolan under relativt många år legat lågt. I SKR:s öppna jämförelser låg Munkedals kommun bland de 25 % sämsta skolkommunerna fram till år 2020. År 2021 förbättrades resultatet till följd av genomförandet av strategisk plan så att kommunens resultat nu hamnar i mittengruppen i Kolada:s jämförelse.

Tabell 2 - Resultat elever Munkedals kommun

	2019	2020	2021
Genomsnittligt meritvärde i åk 9 (poäng)	188	197	212
Andel elever som uppnår gymnasiebehörighet i åk 9	72 %	78 %	85 %
Andel elever som uppnår alla kunskapskraven i åk 6	60 %	69 %	68 %

Samtliga elever i åk 6 bussas till högstadiet en gång i veckan för att få undervisning i språkval. Detta gör att eleverna undervisas av behöriga lärare. Det blir också en introduktion till åk 7 då de i de flesta fall får möta samma lärare i det fortsatta språkvalet.

Träningskolan

Antalet elever i träningskolan har ökat under de senaste åren.

Organisationen har ändrats så att elever i åk 1 till 9 går i gemensamma lokaler för att nyttja en samlad kompetens och samlade resurser.

Särskolan

Revisionen har lämnat en rapport till kommunen som redovisar att elever i årskurs 1-6, som idag går integrerat, riskerar att inte få en tillräckligt kvalificerad undervisning av särskoleutbildade pedagoger.

Elever i årskurs 7-9 har möjlighet till både undervisning i särskolegrupp samt integrering i ordinarie grundskoleverksamhet, vilket är bra för elevernas kunskapsutveckling och skapar förutsättningar för goda sociala sammanhang.

Kulturskolan

Kulturskolan har verksamhet inom:

- musik med både individuell undervisning och tillsammans i orkestrar och kör.
- dans i samarbete med Kultur och Fritid genom Danspoolen
- bildkonst med teckning, målning och tryck
- teater, musikal och film
- slöjd och hantverk

Nuläge – medarbetare i skola och fritidshem

Idag saknar cirka 30 % av lärarna legitimation och behörighet i minst ett ämne.

Kommunen har tidigare haft svårt att rekrytera behöriga pedagoger till Hedekas skola, fritids och förskola varför beslut fattades om "Hedekastillägget" vilket har lett till att ett antal befintliga pedagoger valde att arbeta i Hedekas. Rekrytering gjordes sedan till Munkedal tätort.

Idag finns svårighet att rekrytera behöriga pedagoger till främst högstadiet och skolor utanför Munkedals tätort.

Inom fyra år kommer 38 medarbetare fylla 65 år och 18 medarbetare fyller 68 år. Det kan innebära en högre pensionsavgång än normalt.

Lärare i praktiska ämnen (musik, slöjd) och i fritidshem delar sin arbetstid mellan olika skolor och har i många fall deltidanställningar.

Inom rektorsområde Svarteborg med två skolenheter delar rektor, administration och elevhälsa sin tid mellan skolorna.

Delar av elevhälsans personal delar sin tid mellan Bruksskolan och Hedekas skola. Det är två rektorsområden som ska samordna de gemensamma resurserna.

Samarbetet mellan pedagoger och elevhälsan fungerar smidigare och med bättre kvalitet när det finns en samlad "egen" elevhälsa på en skola.¹²

Tabell 3 - Lärarlegitimation, behörighet, lärartäthet och pensionsavgångar

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Andel lärare med legitimation + behörighet i minst ett ämne - heltidstjänster	73%	71%	71%					
Lärartäthet (antal elever/lärare) - heltidstjänster ¹³	11,6	11,4	11,5					
Pensionsavgångar ("65 år")				8	6	7	7	10
Pensionsavgångar ("68 år")				0	2	3	7	6

¹² Se SPSM:s publikation "Samordning för ett hållbart elevhälsoarbete" av Ingrid Hylander Pia Skott.

¹³ Både legitimerade och olegitimerade lärare räknas

Enligt Skolverkets rapport Likvärdig utbildning i svensk grundskola, kan klasstorlek ha en större påverkan på studieresultaten än tidigare studier visat. Lärartätheten i kommunen var år 2020 något under rikssnittet som då var 12,0 (2020). Även under år 2021 låg kommunen under rikssnittet.

Bruksskolan

Skolan har en relativt hög behörighet men på fritidshemmen är behörigheten lägre.

Det har varit ett relativt litet rekryteringsbehov de senaste åren, men det har varit flera rektorsbyten.

Det finns stora brister i den fysiska arbetsmiljön.

Munkedalsskolan

Det har varit lätt att rekrytera nya medarbetare.

Skolan har hög behörighet och fritidshemmen har en relativt hög behörighet.

Man har ett aktivt kollegialt utvecklingsarbete.

Det har varit kontinuitet på rektorstjänsten.

Det finns stora brister i den fysiska arbetsmiljön.

Kungsmarksskolan

Skolan har under de senaste åren haft mycket svårt att rekrytera nya medarbetare.

Behörigheten sjunker på skolan.

Man har ett aktivt kollegialt utvecklingsarbete.

Skolan har en samlad elevhälsa och socialpedagoger.

Det är ett förhållandevis tufft arbetsklimat på högstadieskolor.

Träningskolan

Skolan har svårt att rekrytera behöriga medarbetare vilket lett till att det finns många obehöriga pedagoger.

Lokalerna har utökats till att omfatta hela modulbyggnaden men lokalerna är inte anpassade till verksamheten och dagens krav vilket även påverkar arbetsmiljön negativt.

Verksamheten har haft bristande kontinuitet till följd av omorganisationer med byte av rektorer och rektorsområde.

Särskolan 7-9

Verksamheten saknar utbildade speciallärare mot utvecklingsstörning men har utbildade lärare med god erfarenhet och möjlighet att samutnyttja lärarresurser med Kungsmarksskolan.

Skolan har haft samma rektor och samma skoltillhörighet över tid.

Kulturskolan

Kulturskolan har idag sex tjänster fördelade på sju pedagoger.
Pedagogerna har del av undervisningen förlagd ute på olika skolenheter.

UTKAST

Nuläge upptagningsområden för skolor

Gränsen mellan Bruksskolans och Hedekas skolas upptagningsområden går söder om Åboland.

Gränsen mellan Svarteborg och Munkedalsskolan går vid järnvägen inne i Håby.

Gränsen mellan Svarteborg och Hedekas skola går vid Island.

I nuläget bedöms justerade gränser inte påverka någon skola på ett avgörande sätt.

Nuläge stödfunktioner

Måltid - gemensamt

Måltiderna för Bruksskolan, Kungsmarksskolan och Munkedalsskolan tillagas i Alléköket.

Alléköket är cirka 15 år gammalt och planerat som centralkök med volymproduktion. Idag tillhandahåller Alléköket mat till många olika verksamheter (23 stycken) på olika platser vilket innebär att köket är trångt till följd bland annat av att ett stort antal vagnar med måltider och varor måste hanteras. Genom denna hantering av varor görs inköp från avtalsleverantörer.

Mottagningskök på enheterna sköter uppvärmning, viss tillagning och iordningställande och serverar maten till eleverna samt sköter städning i matsalar.

Måltidsverksamheten tillgodoser även fritidsavdelningarnas frukost och mellanmål på eftermiddagar.

Bruksskolan

Måltidsverksamhet

Köket är ett bra mottagningskök.

Kök och matsal är dimensionerade för drygt 100 elever men betjänar idag ca 240 elever.

Kök och matsal används för frukost (fritids), lunch (skola) och mellanmål (fritids). För att klara detta krävs totalt 11 sittningar, mot fem sittningar på Centrumskolan och Hällevadsholm skola vilket är ett mer "normalt" antal. Elever som har behov av särskild måltidsmiljö till följd av till exempel neuropsykiatrisk diagnos kan endast erbjudas detta i begränsad omfattning och med extra arbete för pedagogisk personal.

Fastighet

Bruksskolan har oändamålsenliga lärmiljöer byggda på i huvudsak 50-talet och som inte är dimensionerade för det antal elever som går där nu, varför extra moduler (drygt 400 m²) hyrs in.

Lokalerna är inte anpassade till dagens pedagogik och behovet att anpassa undervisningen utifrån individens förutsättningar, vilket försvårar samarbete. Många av lektionssalarna är för små för den gruppstorlek på 24 elever som barn- och utbildningsnämndens resurstilldelning bygger på (48-61 m² att jämföra med nytt 60 m²).

Det:

- saknas tillräckligt antal toalettutrymmen och handikapptoaletter
- finns inga specialsalar för hemkunskap, musik, teknik
- finns inga flexibla utrymmen för enskild och gruppundervisning i anslutning till verksamheten
- saknas tillräckligt antal rum för specialpedagoger (testning, möten, mindre rum för undervisning)
- finns inget konferensrum
- finns inga lärararbetsplatser
- finns inga vilrum
- finns ingen personaltoalett med dusch
- saknas gymnastiksal anpassad för årkurs 4-6

Byggnader och tekniska installationer är gamla och slitna.

Tillgängligheten är bristfällig.

Det är svårt att ha god tillsyn och säkerhet på skolgården då den är uppdelad i avskilda områden.

Lokalerna har för lite och omodern teknisk pedagogisk utrustning.

Lokalvård

Lokalvården har svårt att bedriva en bra verksamhet då det saknas förråd samt är svårstädade ytor och spridda lokaler.

Munkedalsskolan

Måltidsverksamhet

Köken på skolan är två provisoriska mottagningskök. Det ena ligger i en källarlokal på "Vita huset" och betjänar förskoleklasserna och det andra i fritidsavdelningen "Molnet" betjänar årskurs 3. Övriga elever äter på Kungsmarksskolan.

Kök och matsalar används för frukost (fritids), lunch (skola). Mellanmål för fritids äts på Kungsmarksskolan.

Elever som har behov av särskild måltidsmiljö till följd av till exempel neuropsykiatrisk diagnos kan endast erbjudas detta i begränsad omfattning och då på Kungsmarksskolan. Lösningarna är ofta bristfälliga och påverkar även annan skolverksamhet med extra arbete för pedagogisk personal.

Fastighet

Munkedalsskolan har oändamålsenliga lärmiljöer byggda i huvudsak på 50-talet och som inte är dimensionerade för det antal elever som går där nu, varför extra moduler (ca 650 m²) hyrs in.

Lokalerna är inte anpassade till dagens pedagogik och behovet att anpassa undervisningen utifrån individens förutsättningar, vilket försvårar samarbete. Vissa lektionssalar är för små för den gruppstorlek på 24 elever som barn- och utbildningsnämndens resurstilldelning bygger på. på (45-68 m² att jämföra med nytt 60 m²).

Det:

- saknas tillräckligt antal toalettutrymmen och handikapptoaletter
- Skolan samnyttjar gymnastiksal, bibliotek och specialsäl (hemkunskap) på Kungsmarksskolan
- det saknas delvis flexibla utrymmen för enskild och gruppundervisning
- saknas rum för specialpedagoger (för testning, möten, mindre rum för undervisning)
- saknas konferensrum i huvudbyggnad
- finns inga lärararbetsplatser
- finns inga vilrum
- finns ingen personaltoalett med dusch
- finns ingen "riktig" matsal för skolans behov

Byggnader och tekniska installationer är gamla och slitna.

Lokalerna har för lite och omoderna tekniska pedagogisk utrustning.

Skolgården är fin och lättöverskådlig och träningskolan har en avskild skolgård.

Lokalvård

Lokalvården har svårt att bedriva en bra verksamhet då det saknas förråd samt är svårstädade ytor och spridda lokaler.

Kungsmarksskolan

Måltidsverksamhet

Köket fungerar idag som ett mottagningskök med viss produktion (för att avlasta Alléköket).

Kök och matsal används för lunch och mellanmål (fritids från Munkedalsskolan).

Elever som har behov av särskild måltidsmiljö till exempel till följd av neuropsykiatrisk diagnos kan erbjudas detta i närliggande lokal "Tysta kupén".

Fastighet

Skolan är byggd 1995 och är i behov av renovering.

Lärbetsplatser finns i tidigare klassrum.

Flexgrupp och särskolegrupp nyttjar tidigare klassrum.

Specialsalar för naturorienterande ämnen, teknik, bild, slöjd och hemkunskap är oändamålsenliga, gamla och slitna. De går inte att använda för annan undervisning.

Skolgården är inte anpassad för åldersgruppen.

Nuvarande lokaler och lokalstruktur är dåligt anpassade till dagens pedagogik och behov av att anpassa undervisningen utifrån individens förutsättningar.

Träningssskolan

Måltidsverksamhet

Vissa elever äter på Kungsmarksskolan och övriga elever äter i Träningssskolan (leverans av varm mat mm från Alléköket, fastighetenheten ansvarar för transporter).

Fastighet

Träningssskolans lokaler är inte ändamålsenliga vad gäller struktur och rumsfördelning (byggd som vanlig skola). Skolan disponerar idag hela byggnaden.

Det:

- saknas öppna och flexibla ytor
- saknas moderna lyftanordningar
- finns ingen rullstolsvätt
- saknas små rum
- finns ett provisoriskt sinnesrum som inte är ändamålsenligt
- saknas toaletter (handikapptaletter)
- det finns inga personalarbetsplatser

Särskolan

Måltidsverksamhet

Vissa elever årskurs 7-9 äter i "Tysta kupén" och vissa äter i Särskolans lokaler.

Fastighet

Särskolan har inga särskilda och samordnade lokaler för årskurs F-6.

Placeringen av årskurs 7-9 och lokalstruktur är inte optimal.

Kulturskolan

Kulturskolans lokaler är inte tillräckliga för och inte anpassade till verksamheten. I kulturhuset finns scen och plats för publik (cirka 200 personer) med publikentré och kapprum samt toaletter.

Det:

- saknas rum för musikundervisning enskilt och i grupp
- saknas arbetsplatser för pedagogerna
- saknas personalrum/lunchrum
- saknas toaletter
- finns inget konferensrum

Nuläge – verksamheters effektivitet

Skolverksamhet

Barn- och utbildningsnämnden antog 2019 en strategisk plan med åtgärder för att öka studieresultaten. De åtgärder och insatser som presenterades i planen genomförs på samtliga enheter. I skolans kvalitetsrapport 2020/2021 framkommer att det skett en ökad måluppfyllelse och den strategiska planen fortlöper enligt plan.

I likhet med riksnittet har kommunens kostnader för grundskola per elev ökat från 2017 till 2020 samtidigt som statsbidrag har minskat.

Resursfördelningen är en utmaning då elevpengen för småskolor inte täcker deras kostnader. Detta gör att förvaltningen får fördela elevpengen från andra skolor vilket resulterar i mindre resurser på alla skolor. Fördelningen påverkar samtliga elevers studieresultat. Det finns brister i det långsiktiga stödet till de elever som har särskilda och stora behov.

Idag har kommunen skollokaler som försvårar en effektiv resursanvändning då de inte är flexibla och anpassningsbara till vare sig dagens lärsituation eller variationer i elevantal. Detta leder till högre kostnader och sämre effektivitet.

Exempel:

Det finns årskurser som har ca 30 elever.

Det är för stora elevgrupper för att få plats i ett klassrum varför skolan måste ha två grupperingar med en legitimerad lärare i varje klass hela dagarna och i samtliga ämnen.

Dessa grupperingar blir då ca 15 elever och skolan måste bemanna mer än vad budget tillåter.

Datorer används mycket i undervisningen. Men digital undervisning för att undervisa elever som sitter på olika platser fungerar dåligt i befintliga lokaler på grund av överhörning mellan rum, begränsad tillgång till teknisk utrustning och otillräcklig infrastruktur m.m.

Vid sjukfrånvaro kan inte grupper slås ihop och det är inte heller möjligt att jobba tillsammans över gränserna så att en behörig och en obehörig lärare samarbetar på ett effektivt sätt då lokalerna inte är anpassade för detta arbetssätt.

Resurser (till exempel elevhälsa, administration, lärare i praktiska ämnen) som är fördelade på flera enheter leder till lägre effektivitet.

Måltid

Det krävs omfattande transporter till skolorna i Munkedals tätort då all tillagning sker i Alléköket. Transporterna utförs av fastighetsavdelningens personal.

Matsvinnet är högt till följd av att mer mat levereras till mottagningsköken, för att säkerställa tillgången till mat, samtidigt som överbliven mat inte kan nyttjas inom måltidsverksamheten.

Behovet av två provisoriska kök/matsalar på Munkedalsskolan är ineffektivt. Kommunen har en tillfällig extra resurs i "Vita huset" på Munkedalsskolan.

På Kungsmarksskolan skulle matsalen, som har "öppna dörrar" under dagen, och "Tysta kupén" kunna användas mer under skoldagen.

Måltidsverksamheten har en splittrad arbetssituation och transporter mellan Kungsmarksskolan och "Molnet" i Munkedalsskolan. Finns ingen extra resurs utan befintliga resurser på Kungsmarksskolan nyttjas.

Lokalvård

Lokalvården har idag svårt att sköta uppdraget effektivt och på ett arbetsmiljömässigt bra sätt då

- skolorna är utspridda i flera hus och moduler.
- det tar tid att förflytta sig och material mellan de olika husen
- avverkningsgraden skiljer stort beroende på var man städar.
- flera hus har slitna och svårstädade golv
- svårt att använda hjälpmedel i vissa lokaler

Lokaler

Kommunen hyr idag in moduler till en total årlig kostnad av 1 600 000 kr. Hyreskostnaden är 1 500 kr/m² vilket kan jämföras med övrig internhyra som är betydligt lägre.

Befintliga byggnader har en lägre energieffektivitet än moderna lokaler (isolering, ventilation, belysning mm).